

Helse- og omsorgsdepartementet
Folkehelseavdelingen
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref:

Oslo, 28.01.2013
Vår ref: JH/ 13-2492

INNSPILL TIL FOLKEHELSEMEDLINGEN

Hovedorganisasjonen Virke representerer 16500 virksomheter med over 210000 ansatte i bredden av norsk næringsliv og frivillig sektor. Virke representerer bl.a. et stort antall virksomheter i helsesektoren og ulike virksomheter som på ulike måter bidrar og ønsker å bidra mer til forebyggende helsearbeid. Vi velger i dette innspillet til departementets arbeid med folkehelsemeldingen å ta opp virkemidler som bidrar til økt fysisk aktivitet, riktig legemiddelbruk og et sunnere kosthold.

Økt fysisk aktivitet gjennom arbeidsplassen

Økt fysisk aktivitet er helt avgjørende for å forebygge sykdom og dårlig helse i det brede lag av befolkningen. Det er et stort potensiale for å øke aktivitetsnivået i den voksne befolkningen. 80 prosent av den voksne befolkningen oppfyller ikke minimumsanbefalingen om 30 minutter daglig fysisk aktivitet med moderat intensitet. 76 prosent av de som er minst aktive, om lag 970000 nordmenn, oppgir at de både ønsker og forbereder seg på å drive mer regelmessig fysisk aktivitet. Disse beskrives som *potensielt aktive*, og det er mulig å mobilisere dem ved bruk av virkemidler som stimulerer til økt fysisk aktivitet.

Virke mener at mange av disse kan nås gjennom arbeidslivet. Den enkelte arbeidstaker har selv ansvar for sin egen helse, men om arbeidsgiver finner hensiktsmessige tiltak som bidrar til at de ansatte blir mer aktive er dette en vann-vann situasjon både samfunnsmessig og for arbeidsgiver og arbeidstaker.

Mange virksomheter og arbeidsgivere ønsker å tilrettelegge for økt fysisk aktivitet for sine ansatte. En medlemsundersøkelse foretatt av Virke viser at flere arbeidsgivere vil tilby seg å betale trening for sine ansatte om skatteplikten fjernes, og mange arbeidstakere oppgir at de kommer til å benytte seg av et slikt tilbud om de fikk det. Av arbeidsgiverne som svarte på undersøkelsen svarte 27 prosent at de tilrettelegger for fysisk aktivitet for sine ansatte. 21 prosent av de som ikke tilrettelegger for dette oppga som hovedgrunn at det er for dyrt, mens en tilsvarende prosent svarte at de opplever det som demotiverende med skattereglene knyttet til arbeidsgiverbetalt trening. 44

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO 0255 Oslo
Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
E-post
info@virke.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA

prosent oppga at de vil tilby seg å betale trening for sine ansatte dersom inntektsskatt og arbeidsgiveravgift knyttet til denne fordelten ved å kunne trene bortfaller. Av de som tilrettelegger for fysisk aktivitet for sine ansatte, oppga hele 38 prosent at de opplever at personer som i utgangspunktet ikke trente begynner å trene. Videre rapporterte 85 prosent at de mener tiltaket bedrer helsen til de ansatte, og 52 prosent at de opplever at det reduserer sykefraværet i virksomheten.

Betydningen av økonomiske incentiver som senker terskelen for økt fysisk aktivitet bekreftes i en undersøkelse rettet mot arbeidstaker, foretatt av opinion Perduco for Virke, i juni 2012. Den viser at dersom arbeidsgiver tilbyr seg å betale for trening og dette er skattepliktig (som i dag) svarer 17 prosent at de helt sikkert og 36 prosent at de kanskje benytter seg av tilbudet. Dersom arbeidsgiver tilbyr seg å betale for trening og dette er *skattefritt*, øker andelen sterkt: Da svarer 59 prosent at de helt sikkert og 24 prosent at de kanskje benytter seg av tilbudet. Det er verdt å merke seg at av respondentene som oppgir at de i dag ikke trener jevnlig, ville 36 prosent helt sikkert og 27 prosent kanskje benytte seg av tilbudet.

På denne bakgrunn foreslår Virke en avvikling av fordelsbeskatningen av alle former for arbeidsgivers tilskudd til treningstilbud for ansatte.

Det er rimelig å anslå at tiltaket vil gi en atskillig større gevinst enn provenytapet, som Finansdepartementet har anslått til 218 mill. kroner påløpt i 2012. Økt aktivitet vil gi positive effekter i form av mindre utgifter til sykefravær og trygd. Helsedirektoratets rapport IS-1562 Positive helseeffekter av fysisk aktivitet – En konkretisering av veien mot mer fullstendige samfunnsøkonomiske analyser (2008) beregner "et nytt konservativt besteanslag" på nåverdien av de positive helseeffektene av fysisk aktivitet - i størrelsesorden 3 mill. kr pr person som går fra å være fysisk inaktiv til å bli moderat fysisk aktiv". Det innebærer at dersom 73 personer hvert år går fra å være fysisk inaktive til å bli moderat fysisk aktive resten av livet som en følge av at man avskaffer fordelsbeskatningen av arbeidsgivers tilskudd til treningstilbud til sine ansatte, vil tiltaket være lønnsomt samfunnsmessig (ihht rapporten fra Helsedirektoratet). I tillegg til dette kommer besparelser for helsevesenet og produksjonsgevinster.

Riktig legemiddelbruk

Apotekene er en viktig del av førstelinjetjenesten og står nær brukerne over hele landet. Som departementet påpeker i stortingsmeldingen om pasientsikkerhet er riktig legemiddelbruk en viktig del av det forebyggende arbeidet og vil spare samfunnet mye i redusert behandling. Gal eller uheldig legemiddelbruk står for 12 prosent av alle pasientskader, og det er en klar ambisjon å redusere dette.

I dette arbeidet må apotekfarmasøytene få en sentral plass. Apotekene med sine 6500 ansatte helsepersonell i 700 apotek over hele landet utgjør en bærebjelke i det norske førstelinjetilbudet til befolkningen. Hvert år er det 45 millioner kundekontakter i apotekene. Det vil derfor være en stor gevinst knyttet til å trekke apotekene, med sin kompetanse, mer med i forebyggende helsearbeid.

Mva på frukt og grønt

Virke og dagligvarehandelen har aktivt støttet Nøkkelhullordningen, både ved å bidra til innføringen av ordningen og til å gjøre den kjent. Ordningen er i dag godt kjent i det brede lag av befolkningen. Den er enkel å forholde seg til, noe som er avgjørende for kjennskapen og at mange bruker den. Virke mener det er viktig å fortsette kampanjer for Nøkkelhullordningen, og at dette går hånd i hånd med kampanjer for å spise mer frukt og grønnsaker.

Samtidig viser gjentatte forbrukerundersøkelser at pris påvirker daglige innkjøp av mat. Både nøkkelhullprodukter og frukt og grønnsaker er prissensitive varer. Kunnskapsrettede kampanjer bør derfor følges av incentiver som påvirker prisen. Dagligvarekjedene konkurrerer hardt om å presse prisene ned på frukt og grønnsaker. Jordbruksoppgjør med økninger av målprisene på frukt og grønnsaker, kombinert med et tollregime som tidvis gjør import av frukt og grønnsaker dyrt, bidrar til å gjøre det vanskelig å få ned prisene.

En reduksjon eller fjerning av merverdiavgiften på frukt og grønnsaker ville gi en prisreduksjon som gjør disse varene enda mer attraktive til det brede lag av befolkningen. Samtidig ville det være gi et positivt signal fra myndighetene dersom informasjons-/kunnskapsrettede kampanjer følges av økonomiske incentiver.

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Anne Thidemann
Direktør Virke Trening

Jarle Hammerstad
Direktør for samfunnskontakt